

ВІДКРИТИЙ ДІАЛОГ

Незалежні та опозиційні ЗМІ у Казахстані на межі зникнення

Щоб не повторити долю поваленого авторитарного уряду в Україні, влада Казахстану розправляється з неугодними журналістами і приймає репресивні по відношенню до ЗМІ поправки до законодавства

Зміст

1. Вступ: влада «перекриває повітря» незалежним ЗМІ.....	стор. 3
2. «Драконівські» закони знищують залишки свободи слова в Казахстані.....	стор. 4
3. Тиск на незалежних журналістів: закриття газет, кримінальні переслідування, обшуки.....	стор. 6
3.1. Нові методи репресій: призупинення випуску незалежних ЗМІ за незначні технічні порушення.....	стор. 6
3.2. Журналістам загрожують терміни ув'язнення за наклеп; деякі вимушені втікати з країни у пошуках захисту.....	стор. 7
3.3. Обшуки в офісах і конфіскація майна правозахисної організації «Амансаулик» і продюсерського центру «Ракурс».....	стор. 8
4. Обмеження професійної діяльності журналістів «Єдиного ЗМІ «Республіка».....	стор. 10
4.1. Закриття ряду незалежних ЗМІ на підставі вироку Володимиру Козлову.....	стор. 10
4.2. Призупинення випуску газети «Assandi-Times» і обмеження професійної діяльності колишніх співробітників «єдиного ЗМІ «Республіка».....	стор. 10
5. Побиття і арешти незалежних журналістів.....	стор. 13
5.1. Напади на незалежних журналістів.....	стор. 13
5.2. Арешт блогерів за участь в акції протесту.....	стор. 13
5.3. Арешт опозиційного журналіста Андрія Цуканова.....	стор. 14
6. Висновки і рекомендації: влада зобов'язана відмінити репресивні по відношенню до ЗМІ поправки до законодавства.....	стор. 16

1. ВСТУП: ВЛАДА «ПЕРЕКРИВАЄ ПОВІТРЯ» НЕЗАЛЕЖНИМ ЗМІ

За останні 1,5 року незалежні і опозиційні ЗМІ в Казахстані опинилися на межі зникнення. Після Жанаозенської трагедії [1] казахстанська влада засвідчила свою рішучість у боротьбі з політичним плюралізмом і інакомисленням в країні, а також у бажанні зберегти контроль над інформаційним простором і громадською думкою.

У зв'язку з революційними подіями і скиданням авторитарного уряду в Україні, казахстанська влада намагається убезпечити себе від можливих громадських протестів. Для цього приймаються репресивні по відношенню до ЗМІ поправки до законодавства. Зокрема, казахстанська влада наділила себе повноваженнями в обов'язковому порядку цензурувати і довільно закривати будь-які ЗМІ під час надзвичайного стану. Така політика спрямована на недопущення «просочування» небажаної для влади інформації, як це сталося в 2011 році, коли світ дізнався про кривавий розстріл протестуючих нафтовиків Жанаозена. Крім того, казахстанський парламент дозволив генеральному прокуророві без суду призупинити роботу соціальних мереж і Інтернет-ресурсів, якщо ті використовуються в «злочинних цілях».

Після закриття усіх найвпливовіших незалежних ЗМІ в грудні 2012 року, в Казахстані продовжують утискати менші за тиражами недержавні ЗМІ. Казахстанський уряд, порушуючи усі свої міжнародні зобов'язання, проводить повну «зачистку» інформаційного поля. Механізм закриття або призупинення випусків «незручних» ЗМІ реалізується за допомогою судових розглядів, які мають формальний характер і проходять за однією схемою з грубими порушеннями принципів справедливого суду. На незалежних журналістів чиниться систематичний тиск у вигляді загроз, нападів, фізичного насильства, зокрема за участь у акціях протесту і вираження своєї громадської позиції.

«Зачищаючи» інформаційний простір, влада нехтує міжнародними зобов'язаннями у сфері забезпечення права на свободу слова і думок і позбавляє громадськість можливості отримувати інформацію з різних джерел. З боку силових структур журналісти піддаються арештам і побиттю. Уряд Казахстану не створює безпечних і сприятливих умов для виконання журналістами своїх професійних обов'язків і застосовує цензуру, яка заборонена згідно зі ст. 20 Конституції і ст. 2 Закону «Про засоби масової інформації».

У цьому звіті представлений аналіз нових «драконівських» для ЗМІ законів, наводиться остання інформація про закриття і призупинення роботи ЗМІ, про обшуки в редакціях, кримінальні справи за звинуваченням у наклепі, про побиття і арешти незалежних журналістів, а також про переслідування співробітників колишнього «єдиного ЗМІ «Республіка», в яких фактично відібрали право на професію. Казахстанська влада не просто посилює тиск на свободу слова, але і створює нові юридичні механізми для повної розправи з незалежними журналістами.

Джерела:

1. 16.12.2011 р. страйк нафтовиків розігнаний поліцією із застосуванням вогнепальної зброї, внаслідок чого за офіційними даними загинуло не менше 17 осіб, поранено – 108. - <http://en.odfoundation.eu/i/fmfiles//odf-courts-zhanaozen-maket-en-final.pdf>

2. «ДРАКОНІВСЬКІ» ЗАКони ЗНИЩУЮТЬ ЗАЛИШКИ СВОБОДИ СЛОВА В КАЗАХСТАНІ

Представники Казахстану в ОБСЄ заявляють, що влада ініціює законодавчі поправки, спрямовані на гуманізацію кримінального законодавства відповідно до міжнародних стандартів [1]. Ще в 2010 році у рамках Універсального періодичного огляду з прав людини Казахстан узяв на себе зобов'язання здійснювати декриміналізацію окремих статей Кримінального кодексу [2]. **Проте казахстанська влада не лише ігнорує вимоги міжнародного співтовариства, але і приймає законодавчі акти, що посилюють репресії відносно журналістів за наклеп.**

Показовим прикладом є реформа кримінального і кримінально-процесуального законодавства в Казахстані: нова редакція кодексів передбачає в покарання за наклеп і, окрім позбавлення волі – непомірні штрафи, які зростають, в порівнянні з нинішніми, в 8 разів і складатимуть до 17900 євро [3]. **За повідомленнями правозахисників, щорічно в Казахстані відбувається 20-30 судових процесів за звинуваченням у наклепі [4].** Міжнародний фонд захисту свободи слова «Адїл соз» з 2001 по 2012 рік зафіксував 65 кримінальних справ щодо наклепу, з них 16 завершилися виголошенням вироку, 3 з яких – до позбавлення волі [5]. Комітет ООН з прав людини закликає держави не допускати того, щоб закони про наклеп використовувалися для обмеження права на вільне висловлювання думок [6].

28.01.2014 р. казахстанський уряд своєю постановою посилив жорсткість правил роботи ЗМІ під час надзвичайного стану. Згідно з **правилами, під час надзвичайного стану матеріали друкованих видань, радіо- і телепередач мають узгоджуватися з місцевою комендатурою, інакше робота ЗМІ буде призупинена або заборонена [7].** Казахстанські правозахисники і журналісти відзначають, що таким чином влада реагує на масові антиурядові протести в Україні і жорстко присікатиме будь-які можливі хвилювання в суспільстві під час очікуваної зміни еліт в Казахстані.

02.04.2014 р. казахстанський парламент вніс зміни до закону «Про зв'язок», які **дозволяють генеральному прокурору або його заступнику призупиняти роботу мережі, засобів зв'язку та доступ до Інтернет-ресурсів без рішення суду.** Прокурор наділяється такими повноваженнями у разі, якщо ці ресурси використовуються в «злочинних цілях», що «завдають шкоди інтересам особи, суспільства і держави, а також для поширення інформації, що порушує законодавство про вибори в Республіці Казахстан, що містить заклики до здійснення екстремістської і терористичної діяльності, масових заворушень, а також до участі в масових (публічних) заходах, що проводяться з порушенням встановленого порядку». Ця норма може дуже широко інтерпретуватися і дозволяє владі на власний розсуд контролювати контент ЗМІ, особливо під час виборів, і **навіть без введення режиму надзвичайного стану повністю заблокувати Інтернет і зв'язок без рішення суду [8].**

Також серйозне занепокоєння викликає ініціатива казахстанської прокуратури внести до проекту нового кримінального кодексу статтю «**про поширення чуток**», яка передбачає до 12 років позбавлення волі. Стаття застосовуватиметься, «коли поширюються неправдиві чутки, і це тягне порушення громадського порядку і безпеки» [9]. **На практиці ця стаття може стати інструментом репресій і притягнення до кримінальної відповідальності журналістів, які проводять критичні по відношенню до влади журналістські розслідування.** Фактично, журналістів позбавляють права посилатися на свої джерела, навіть якщо самі журналісти гарантують надійність цих джерел.

Крім того, парламент у другому читанні проголосував за внесення до Кримінального кодексу обвинувачення за «поширення свідомо неправдивої інформації, що створює небезпеку порушення громадського порядку або спричинення шкоди правам і інтересам громадян». Також влада пропонує притягати до кримінальної відповідальності за «спричинення майнового збитку шляхом поширення неправдивої інформації за відсутності ознак розкрадання». Ці **норми наражають на небезпеку усіх журналістів, які пишуть про проблеми корупції або про внутрішньоелітні конфлікти в Казахстані**. Правозахисні організації і ОБСЄ закликають казахстанську владу переглянути останні зміни в законодавстві [10], [11], [12].

Джерела:

1. OSCE Parliamentary Assembly // Winter Meeting 2014. - <https://www.youtube.com/watch?v=5lIGibfRQIk>
2. Об утверждении Национального доклада Республики Казахстан в рамках Универсального периодического обзора по правам человека на 2010 год. - <http://adilet.zan.kz/rus/docs/P090001778>
3. Open Dialog Foundation // Reform of the criminal procedure law in Kazakhstan increases the pressure on the rights and freedoms of citizens. - <http://en.odfoundation.eu/a/1050,reform-of-the-criminal-procedure-law-in-kazakhstan-increases-the-pressure-on-the-rights-and-freedoms-of-citizens>
4. Информационно-аналитический портал «Республика» // Холодный душ для свободной прессы. - <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/36128/>
5. Радио Азаттык // Меры наказания за клевету предлагают ужесточить. - <http://rus.azattyq.org/content/kazakhstan-problem-of-defamation/25240755.html>
6. Право и СМИ Центральной Азии // Международный пакт о гражданских и политических правах. - <http://www.medialawca.org/posts/10-05-2012/61612.html>
7. Також постанова передбачає можливість призупинення або припинення діяльності політичних партій або громадських об'єднань, які «перешкоджають усуненню обставин, що послужили основою для введення надзвичайного стану». - <http://adilet.zan.kz/rus/docs/P1400000035>
8. Tengrinews // Соцсети в Казахстане смогут блокировать без решения суда. - http://tengrinews.kz/kazakhstan_news/sotsseti-v-kazahstane-smogut-blokirovat-bez-resheniya-suda-253345/
9. Zakon.kz // До 12 лет лишения свободы может грозить в Казахстане за распространение слухов по новому УК. - <http://www.zakon.kz/page,1,2,4613269-do-12-let-lisheniya-svobody-mozhet.html>
10. OSCE // Proposed legal amendments in Kazakhstan threat to media freedom, says OSCE representative. - <http://www.osce.org/fom/117595>
11. Human Rights Watch // Kazakhstan: Sweeping Emergency Rules Violate Rights. - <https://www.hrw.org/news/2014/04/14/kazakhstan-sweeping-emergency-rules-violate-rights>
12. Reporters without borders // Increasingly suffocating climate for media freedom. - <http://en.rsf.org/kazakhstan-increasingly-suffocating-climate-03-04-2014,46085.html>

3. ТИСК НА НЕЗАЛЕЖНИХ ЖУРНАЛІСТІВ: ЗАКРИТТЯ ГАЗЕТ, КРИМІНАЛЬНІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ, ОБШУКИ

3.1. Нові методи репресій: призупинення випуску незалежних ЗМІ за незначні технічні порушення.

У 2012 році казахстанські суди заборонили діяльність найвпливовіших незалежних ЗМІ на підставі політично мотивованого вироку опозиціонерові Володимиру Козлову. Це рішення стало ударом не лише для журналістської спільноти, але і для усього громадянського суспільства Казахстану. Через деякий час в Казахстані з'явилися малотиражні, але перспективні нові недержавні ЗМІ, куди перейшла працювати частина журналістів з заборонених в 2012 році видань. Зараз проти цих ЗМІ влада застосовує нову тактику переслідувань: адміністративні покарання у формі штрафів або призупинення випуску за технічні і формальні порушення, які не несуть серйозної загрози правам і свободам громадян Казахстану. Тим самим *порушується принцип співмірності і пропорційності покарань*.

24.09.2013 р. суд м. Алмати втретє за рік призупинив на 3 місяці випуск газети «**Правда Казахстану**» (газета опозиційної Комуністичної партії Казахстану). Головному редакторові газети Шарипу Куракбаю присудили штраф у розмірі 17 тисяч тенге (близько 80 євро) за порушення при наведенні вихідних даних. 24.10.2013 р. апеляційна інстанція залишила в силі це рішення. Раніше, в лютому 2013 року, випуск газети вже призупинявся судом на три місяці у зв'язку з порушенням періодичності випуску видання [\[1\]](#).

24.02.2014 р. Бостандикський районний суд м. Алмати задовольнив позов прокурора і ухвалив **припинити випуск «Правдивої газети»** у зв'язку з тим, що видання раніше неодноразово притягувалося до адміністративної відповідальності, проте не виправляло виявлених порушень. Судова ухвала була винесена за відсутності відповідачів [\[2\]](#). 18.04.2014 р. суд відхилив апеляцію представників «Правдивої газети». Сторона відповідача має намір пройти усі апеляційні інстанції Казахстану і готова звернутися до Комітету ООН з прав людини. У 2013 році видання неодноразово стикалося з різними формами обмежень. Перший тираж був вилучений поліцією, потім друкарні відмовлялися співпрацювати з опозиційним виданням.

Представник ОБСЄ з питань свободи ЗМІ Дуня Міятович висловила стурбованість тим, що дрібні правопорушення служать виправданням дій влади Казахстану, яка може обмежити свободу ЗМІ і доступу до інформації. Також вона заявила, що закриття «Правдивої газети» вказує на необхідність законодавчої реформи з метою недопущення обмежень права на свободу думок [\[3\]](#). З заявою на захист «Правдивої газети» виступив також «Комітет захисту журналістів» («Committee to Protect Journalist»).

23.09.2013 р. суд м. Алмати призупинив випуск газети «**Трибуна**» на 3 місяці і наклав штраф на власника Асем Альмухаметкизи у розмірі 173 000 тенге (близько 680 євро). Один з видавців газети – Жанболат Мамай, активіст страйкового руху нафтовиків Жанаозена. Власника газети Асем Альмухаметкизи звинуватили в тому, що вона не попередила акімат про вихід у відпустку з 10 по 21 серпня. За словами Жанболата Мамає, в останньому випуску газети перед перервою було надруковано повідомлення про те, що редакція йде у відпустку, що згідно із законом також є офіційним повідомленням державних органів [\[4\]](#). Тим більше, до акімату Алмати спрямовуються усі екземпляри газети.

Цей приклад чітко ілюструє те, що призупинення випуску незалежних ЗМІ за технічні порушення суперечить не лише міжнародним правовим стандартам, але і здоровому глузду.

На підставі того, що читачі вчасно не отримали газету, влада карає редакцію призупиненням випуску газети на декілька місяців, тим самим ще більше порушуючи права читачів.

30.01.2014 р. полковник запасу Куспабай Жампеісов висунув позов газеті на 3 мільйони тенге (близько 11 800 євро) за нібито неправильну інтерпретацію його цитати. Газета написала спростування, проте полковник все одно звернувся до суду. 18.03.2014 р. Медеуський районний суд Алмати присудив газеті «Трибуна» виплатити штраф у розмірі 2 мільйонів тенге (близько 7900 євро), що **рівнозначно банкрутству і закриттю газети**. Редакція газети подаватиме апеляцію [5], [6].

3.2. Журналістам загрожують тюремні терміни за наклеп; деякі вимушені втікати з країни у пошуках захисту.

05.03.2014 р. суд № 2 м. Актобе порушив проти журналістки **Наталії Садикової** кримінальну справу за ч. 3 ст. 129 КК РК («Наклеп, сполучений зі звинуваченням особи у скоєнні корупційного, тяжкого або особливо тяжкого злочину»). Кримінальна справа була порушена на підставі приватного звинувачення бізнесмена і колишнього члена нижньої палати парламенту Марала Ітегулова, який побажав притягнути Наталію Садикову до кримінальної відповідальності за наклеп, а також стягнути з неї компенсацію моральної шкоди у розмірі 10 млн. тенге (близько 39 880 євро). На думку бізнесмена Марала Ітегулова, опублікована 23.12.2013 р. на порталі «Республіка» стаття «Тендерів в Актобе на всіх не вистачає» [7] містить наклеп і порочить його честь і репутацію. Стаття написана під псевдонімом «Бахит Ільясова». **Журналістка Наталія Садикова заявляє, що писала ряд статей для «Республіки», проте цю статтю вона не писала і не має до неї жодного відношення.** Проте позивач Марал Ітегулов без жодних на те підстав стверджує, що «Бахит Ільясова» – це псевдонім Наталії Садикової. Суд № 2 м. Актобе встановив, що автором статті нібито є Наталія Садикова, посилаючись на висновки «експерта за результатами проведеної судової авторознавчої експертизи». При цьому суд не назвав ні авторів експертизи, ні методики її проведення. Реальною причиною порушення кримінальної справи проти Наталії Садикової є професійна діяльність її і чоловіка Айдоса.

У Казахстані журналістці Наталії Садиковій загрожує обмеження або позбавлення волі на термін до 3 років. Побоюючись ув'язнення, Наталія разом зі своїм чоловіком Айдосом Садиковим 09.03.2014 р. виїхали до України. 17.03.2014 р. суд № 2 м. Актобе оголосив Наталію Садикову у розшук і заочно обрав для неї запобіжний захід у вигляді арешту. Для забезпечення позову про стягнення моральної шкоди казахстанський суд заарештував майно Наталії Садикової, а саме квартиру, що знаходиться в її власності [8].

05.12.2013 р. суд Північно-казахстанської області засудив **редактора інформагенції «Казах-зерно» Сергія Букатова до одного року обмеження волі за звинуваченням у наклепі** (ст. 129 КК РК). Згідно з рішенням суду, журналіст не може без повідомлення змінювати місце проживання і не повинен покидати будинок у вільний від роботи час. Позов був поданий акціонерним товариством «Ак Бідай-термінал», що займається перевалкою зерна в порту Актау, яке вважало, що журналістське розслідування інформагенції «Казах-зерно» є недостовірним і таким, що псує репутацію організації [9].

За заявою судді Данії Кісікової, було порушено **кримінальну справу відносно редакції сайту Insiderman** за звинуваченням у «наклепі відносно судді, присяжного засідателя, прокурора, слідчого, особи, що провадить дізнання, експерта, судового пристава, судового виконавця» (ч. 3 ст. 343 КК РК – до 4 років позбавлення волі). Видання Insiderman проводило моніторинг

судового процесу у справі про зґвалтування, яке вчинили два юнаки, один з яких є сином високопоставленого чиновника. При цьому журналісти критикували і поставили під сумнів неупередженість судді [10]. 18.12.2013 р. в квартирі керівника Інтернет-проекту Валерія Сурганова був проведений обшук, вилучили системний блок комп'ютера. Також був проведений обшук у системного адміністратора сайту, вилучена уся комп'ютерна техніка і паролі до сайту [11]. 01.04.2014 р. слідчий надав Валерію Сурганову обвинувальний висновок, згідно з яким Сурганов «за попередньою змовою, використовуючи лінгвістичні засоби маніпулювання суспільною свідомістю, організував злочинну групу з метою обмовити суддю Данію Кісікову» [12]. Розслідування триває.

31.03.2014 р. Сариаркінський районний суд Астани ухвалив стягнути 16 млн. тенге (близько 63 тис. євро) з ТОВ «Газета «Мегаліс», з директора ТОВ «Бізнес-sistemas» Вадима Лопатіна (який послужив інформаційним джерелом газети), а також з журналістки Анни Виприцьких – автора статті «Где деньги, Зин» від 30.12.2013 р. У статті говориться, що адвокат Айжамал Бабішева виграла в суді 34 млн. тенге (близько 135600 євро) для фірми «Бизнес-systems», проте директор фірми Вадим Лопатін повідомив, що гроші до фірми не дійшли. Адвокат Бабішева відмовилася давати коментарі журналістам газети. Після публікації статті вона вважала, що стаття порочить її ділову репутацію, і подала позов до суду. До суду були представлені дві лінгвістичні експертизи:

- експерт Міністерства юстиції Даурен Рабілов відзначив, що якщо відомості в статті не відповідають дійсності, то вони порочать ділову репутацію.
- експерти Громадського центру експертиз з інформаційних та документаційних спорів при Фонді «Аділ соз» не знайшли в статті відомостей, що порочать репутацію.

Редакція газети буде оскаржувати рішення суду [13].

3.3. Обшуки в офісах і конфіскація майна правозахисної організації «Амансаулик» і продюсерського центру «Ракурс».

Громадський фонд «Амансаулик» займається правозахисною діяльністю у сфері охорони здоров'я і соціального захисту. Керівник фонду Бахит Туменова раніше була одним з лідерів опозиційних партій «Демократичний вибір Казахстану» і «Алга!», які були заборонені за звинуваченням у екстремізмі. Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ) «Продюсерський центр «Панорама» і «Ракурс» (далі – продюсерський центр «Ракурс») готував інформацію для опозиційного каналу «16/12», створеного після закриття незалежних казахстанських ЗМІ в листопаді 2012 року. Казахстанська поліція вважає, що центр «Ракурс» фінансується опозиційним політиком Мухтаром Аблязовим. На тлі закриття незалежних ЗМІ і репресій журналістів, фонд «Амансаулик» і центр «Ракурс» при невеликому фінансовому бюджеті були одними з небагатьох, хто підтримував роботу незалежних правозахисників і журналістів в Казахстані.

Відносно фонду «Амансаулик» і продюсерського центру «Ракурс» порушена кримінальна справа за ст. 193 Кримінального кодексу РК («Легалізація грошових коштів або іншого майна, отриманого злочинним шляхом»). 05.12.2013 р. фінансова поліція провела обшук і конфіскацію майна в офісі продюсерського центру «Ракурс» в м. Алмати. Поліція конфіскувала техніку: відеокамери, жорсткі диски, сейфи, системні блоки, ноутбуки. 11.03.2014 р. близько 16:00 год. в офіс фонду «Амансаулик» прийшли фінансові поліцейські з санкцією на обшук приміщення, арешт комп'ютерів і мобільних телефонів, а також документів фонду. Фондація «Відкритий Діалог» повідомляла про численні факти, які

підтверджують, що обшук і конфіскація майна були проведені з грубими порушеннями казахстанського законодавства [14].

Джерела:

1. Радио Азатык // Выпуск «Правды Казахстана» приостановлен. - <http://rus.azattyq.org/content/news/25118402.html>
2. Zona.kz // В Алматы решением суда закрыта «Правдивая газета». - <http://www.zonakz.net/view-v-almaty-resheniem-suda-zakryta-pravdivaja-gazeta-.html>
3. ОБСЕ // Закрытие «Правдивой газеты» искореняет плюрализм медиа в Казахстане, сказала Представитель ОБСЕ по вопросам свободы СМИ. - <http://www.osce.org/ru/fom/115768>
4. Информационно-аналитический портал «Республика» // Власти добрались и до «Трибуны». - <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/32474>
5. Адил Соз // Газета «Трибуна — Саясат алаңы» может быть разорена. - <http://www.adilsoz.kz/news/gazeta-tribuna-sayasat-ala%D2%A3y-mozhet-byt-razorena/>
6. Адил Соз // Газета «Трибуна — Саясат алаңы» должна выплатить два миллиона тенге в компенсацию морального вреда. - <http://www.adilsoz.kz/news/gazeta-tribuna-sayasat-ala%D2%A3y-dolzha-vyplatit-dva-milliona-tenge-v-kompensaciyu-moralnogo-vreda/>
7. Информационно-аналитический портал «Республика» // Тендеров в Актобе на всех не хватает. - <http://www.respublika-kz.info/news/politics/34508/>
8. Постановва суду №2 м. Актобе від 12.03.2014 р.
9. Агентство Новости-Казахстан // Редактор аграрного информагентства «Казах-Зерно» приговорен к году ограничения свободы за клевету. - <http://newskaz.ru/society/20121212/4449036.html>
10. Информационно-аналитический портал «Республика» // Критиковать судью опасно для свободы. - <http://www.respublika-kz.info/news/politics/34595/>
11. Адил Соз // Произведен обыск в квартире астанинского журналиста Валерия Сурганова. - <http://www.adilsoz.kz/news/proizveden-obysk-v-kvartire-astaninskogo-zhurnalista-valeriya-surganova/>
12. Адил соз // Журналиста Валерия Сурганова обвиняют в клевете на судью в составе ОПГ. - <http://www.adilsoz.kz/news/zhurnalista-valeriya-surganova-obvinyayut-v-klevete-na-sudyu-v-sostave-opg/>
13. Forbes.kz // Суд обязал «Мегаполис» выплатить 16 млн тенге. - http://forbes.kz/massmedia/sud_obyazal_megapolis_vyplatit_16 mln_tenge
14. Open Dialog Foundation // Financial police search offices and seize property of the human rights organisation «Amansauylk». - <http://en.odfoundation.eu/a/3102,financial-police-search-offices-and-seize-property-of-the-human-rights-organisation-amansauylk>

4. ОБМЕЖЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ «ЄДИНОГО ЗМІ РЕСПУБЛІКА»

4.1. Закриття ряду незалежних ЗМІ на підставі вироку Володимиру Козлову.

У грудні 2012 р. рішеннями казахстанських судів була заборонена діяльність опозиційної партії «Алга!» і 34 недержавних ЗМІ (газета «Взгляд», Інтернет-відеоportal Stan.tv, телеканал «К+», «єдине ЗМІ «Республіка» (поняття, яке включає 8 газет і 23 Інтернет-ресурси). Ці ЗМІ найширше висвітлювали Жанаозенські події [1]. Формально відповідачем у справах був неживий предмет – «газета». Позов прокуратури був спрямований до «єдиного ЗМІ «Республіка», до якого прокурори на основі власних припущень зарахували 8 газет і 23 Інтернет-ресурси. Прокурор заявив, що одним з головних критеріїв приналежності до «єдиного ЗМІ» є *єдиний редакційний колектив. Таким чином, журналістському колективу «єдиного ЗМІ «Республіка» не просто заборонили випускати газету з назвою «Республіка», але і створили перешкоди їх спільній роботі [2].*

Питання про припинення діяльності «єдиного ЗМІ «Республіка» розглядалося у рамках цивільного судочинства. Основою для припинення діяльності ЗМІ стали результати експертиз, проведених у іншій кримінальній справі, відкритій відносно опозиційного лідера Володимира Козлова. Представники опозиційних ЗМІ не брали участі у справі Володимира Козлова ні в якості свідків, ні в якості обвинувачених. Вирок Володимиру Козлову не містив пунктів, пов'язаних із заборобою будь-яких ЗМІ або припиненням їх діяльності. В ході судових процесів прокурори не назвали жодної фрази екстремістського характеру, опублікованої в звинувачуваних газетах. Усі експерти (психологи, філологи, політологи), які визнали ЗМІ екстремістськими, представляли виключно державні структури. 28.11.2013 р. Верховний Суд відмовився порушити наглядове клопотання у справі «єдиного ЗМІ «Республіка». Таким чином, усі апеляційні інстанції Казахстану відхилили скарги журналістів [3].

4.2. Призупинення випуску газети «Assandi-Times» і обмеження професійної діяльності колишніх співробітників «єдиного ЗМІ «Республіка».

10.07.2013 р. колишні співробітники забороненого «єдиного ЗМІ «Республіка» Оксана Макушина і Сергій Зелепухін заявили, що їм і їх колегам поступають погрози від невідомих осіб, які представляються співробітниками спецслужб. Журналісти заявляють, що від них вимагають відмовитися займатися своєю професійною діяльністю [4]. Раніше, 10.04.2013 р. Ірина Петрушова, шеф-редактор медіагрупи «Республіка», заявила, що казахстанські спецслужби чинять тиск на співробітників закритого «єдиного ЗМІ «Республіка», погрожуючи фізичним насильством їх сім'ям, у тому числі дітям [5].

23.10.2013 р. компанія, яка надає журналістам порталу «R-СТУДІЯ» послуги хостингу, звернулася до редакції з повідомленням, що Міністерство транспорту і комунікацій вимагає заблокувати доступ до сайту «R-СТУДІЯ». Міністерство посилається на лист Генпрокуратури, яка повідомляє про заборону діяльності «єдиного ЗМІ «Республіка». Редакція відзначає, що «R-СТУДІЯ» – новий проект журналістів забороненої газети «Голос Республіки», проте жодного відношення до «єдиного ЗМІ «Республіка» вони не мають, оскільки почали працювати після вступу в силу рішення суду. Тим паче, що на сайті «R-СТУДІЯ» розміщуються тільки відеоматеріали, а не газетні статті [6].

02.04.2014 р. у редакцію газети «Assandi-Times» увірвалися судовиконавці з повідомленням на виконання рішення Медеуського районного суду м. Алмати від 01.04.2014 р. про

«призупинення поширення продукції єдиного засобу масової інформації газети «Assandi-Times» на території Республіки Казахстан, а також про «вилучення усіх випущених газет «Assandi-Times». Суд прийняв таке рішення для забезпечення позову прокурора, який просить визнати **газету «Assandi-Times» «складовою частиною і формою поширення продукції єдиного засобу масової інформації «Республіка»** [7]. Представники редакції газети жодних повісток не отримували і не були присутніми 01.04.2014 р. на судовому засіданні. За словами журналістів, судові виконавці поводитися грубо, штовхали співробітниць редакції, перешкоджали журналістам знімати те, що відбувається на камеру, перевертали речі, вилучили з редакції архів газет. При цьому судові виконавці не залишили журналістам виконавчого листа і спішно покинули редакцію [8].

Цікаво, що «Assandi-Times» не значилася у списку видань «єдиного ЗМІ», закритих за рішенням суду від 25.12.2012 р. Як і у випадку з «єдиним ЗМІ «Республіка» відповідачем у справі проти «Assandi-Times» є неживий предмет – газета. При цьому прокурор не висловив претензій до інформаційного наповнення видань або до будь-якого конкретного матеріалу газети. Редакція подала скаргу на дії судових виконавців, проте суд відмовився її розглянути. Суд вважав, що зі скаргою на дії судових виконавців потрібно звертатися до самих судових виконавців, а ті, якщо визнають це потрібним, можуть звернутися до суду. Юрист Тамара Симахіна відзначає, що редакція також має право звертатися до суду з такою скаргою.

15.04.2014 р. відбулося перше судове засідання з розгляду позову прокурора. Юристи редакції в зверненнях до суду відзначали, що призупинення роботи газети є неспівмірним заходом забезпечення заяви прокурора. Захисники «Assandi-Times» підкреслювали, що газета не має відношення до «єдиного ЗМІ «Республіка» і як неживий предмет не може бути суб'єктом правовідносин. Права на видання газети належать Товариству з обмеженою відповідальністю «ІМС-1» [9]. Проте суддя Бахитжан Тажиханов проігнорував усі аргументи сторони відповідача. 21.04.2014, через півгодини після закінчення чергового судового засідання, **суд задовольнив заяву прокуратури про визнання газети «Assandi-Times» складовою частиною «єдиного ЗМІ «Республіка» і про заборону випуску видання.**

Головний редактор газети «Assandi-Times» Сергій Дуванов заявив, що, швидше за все, **головним приводом для позову прокуратури є те, що в газету пішли працювати колишні журналісти «єдиного ЗМІ «Республіка»:** «Тут є одна газета. Я – головний редактор цієї газети. Від того, що до цієї газети прийняті співробітники з опозиційних видань, вона не стала «Республікою» або іншою газетою з тих, які заборонені. Чи цим людям заборонено займатися журналісткою діяльністю? По суті справи, так і виходить» [10]. Сергій Дуванов вважає, що казахстанська влада переслідує газету через її опозиційну спрямованість. За інформацією порталу «Республіка», «замовлення» на «Assandi-Times» прийшло з Адміністрації Президента [11]. На захист газети «Assandi-Times» виступили «Комітет з захисту журналістів» («Committee to Protect Journalist») [12] та «Репортери без кордонів» («Reporters without borders») [13].

Джерела

1. Open Dialog Foundation // Court hearings in the case against the following mass media outlets: the newspapers «Vzglyad», «Respublika» as one mass media outlet, the «stan.tv» internet portal, the «K+» TV channel as well as the unregistered party «Alga!». - <http://en.odfoundation.eu/i/fmfiles/raporty/odf-mission-report-dec2012-en.pdf>
2. Open Dialog Foundation // Kazakhstan journalism ban enacted. - <http://en.odfoundation.eu/a/1033,kazakhstan-journalism-ban-enacted>
3. Радио Азаттык // «Единое СМИ» исчерпало возможности апелляции в Казахстане. - <http://rus.azattyq.org/content/verkhovniy-sud-delo-yedinogo-smi/25182961.html>
4. Адил Соз // Журналисты запрещенной «Республики» подвергаются угрозам. - <http://www.adilsoz.kz/news/zhurnalisty-zapreshhennoj-respubliki-podvergayutsya-ugrozam/>
5. Socialism.kz // Спецслужбы угрожают семьям и детям сотрудников «единого СМИ «Республика». - <http://socialismkz.info/?p=7589>
6. Адил Соз // Проект «R-СТУДИЯ» под угрозой закрытия. - <http://www.adilsoz.kz/news/proekt-r-studiya-pod-ugrozoj-zakrytiya/>
7. Сторінка «Assandi Times» на Facebook. - https://www.facebook.com/AssandiTimes/posts/1472493896302011?stream_ref=10
8. Информационно-аналитический портал «Республика» // В Казахстане закрывают оппозиционную газету «Ассанди-Таймс». - <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/36092/>
9. Информационно-аналитический портал «Республика» // По какому закону судят «Ассанди-Таймс». - <http://www.respublika-kaz.info/news/politics/36314/>
10. Rstudiokz // Кому мешает газета «Ассанди-Таймс»? - <https://www.youtube.com/watch?v=joRjCF4buNU>
11. Информационно-аналитический портал «Республика» // «Ассанди-Таймс» мешает генералам. - <http://www.respublika-kaz.info/news/sluhi/36211/>
12. Committee to Protect Journalists // Kazakh authorities shut down another newspaper. - <http://cpj.org/2014/04/kazakh-authorities-shut-down-another-newspaper.php>
13. Reporters without borders // Increasingly suffocating climate for media freedom. - <http://en.rsf.org/kazakhstan-increasingly-suffocating-climate-03-04-2014,46085.html>

5. ПОБИТТЯ ТА АРЕШТИ НЕЗАЛЕЖНИХ ЖУРНАЛІСТІВ

5.1. Напади на незалежних журналістів.

19.04.2012 р. було здійснено замах на життя **Лукпана Ахмедьярова**. Нападники жорстоко побили журналіста, двічі вистрілили в нього з травматичної зброї і завдали йому вісім ножових поранень в область серця. Журналіст впевнений, що жорстокий напад на нього був пов'язаний з його професійною діяльністю. 10.07.2013 р. Уральський спеціалізований суд у кримінальних справах ухвалив вирок відносно виконавців замаху на журналіста. В результаті, чотири особи були засуджені за ст. 24-96 КК РК («замах на вбивство»). У організації замаху на Лукпана Ахмедьярова прокуратура звинуватила Нурлана Тахамбетова, брата Асхата Тахамбетова, якого суд раніше визнав одним з виконавців замаху. Як стало відомо зі свідчень одного з підсудних Манарбека Акбулатова, організатор нападу підштовхував виконавців до скоєння злочину словами: «Потрібно поговорити з одним журналістом, який багато говорить» [1]. Судові засідання тривають. Замовники замаху на вбивство досі не встановлені.

З 12.04.2014 р. по 16.04.2014 р. портал газети «Уральський тиждень», головним редактором якої є Лукпан Ахмедьяров, був заблокований на території Казахстану з нез'ясованих причин. Блокування здійснювалося з боку національного оператора зв'язку «Казахтелеком». Керівництво оператора заявило, що не причетне до блокування сайту, проте не може пояснити, чому сайт недоступний. Коли 16.04.2014 р. журналісти порталу прийшли до офісу «Казахтелеком» з акцією протесту, то представники організації заявили, що сайт вже відкривається, і вони з'ясовуватимуть причини, з яких він виявився заблокованим [2].

Відомий казахстанський журналіст, кореспондент газети «Свобода слова» і сайту «Guljan.org» **Ігор Ларра** помер 13.10.2013 р. в Ақтобе в реанімаційному відділенні лікарні швидкої медичної допомоги у віці 41 року. Ігор Ларра активно висвітлював страйки нафтовиків в Жанаозені, а також часто критично оцінював політику казахстанської влади. За життя Ігор Ларра неодноразово зазнавав погроз і нападів через свою професійну діяльність. Незадовго до смерті Ігоря Ларри на нього було здійснено напад. Вночі 20.08.2013 р. в м. Ақтобе четверо невідомих побили його, після чого забрали два стільникові телефони, 30 тисяч тенге (близько 150 євро) і документи. Напад на журналіста міг стати причиною погіршення стану його здоров'я, що через деякий час призвело до його смерті [3].

11.04.2014 р. у Астані поліція побила журналістів, забороняючи їм знімати акцію протесту біля Генеральної прокуратури. Близько двох десятків жінок і дітей виступили проти зносу їх будинків і вилучення земельних ділянок «під державні потреби», оскільки компенсація від держави у розмірі 27 тисяч доларів не дозволяє купити навіть однокімнатну квартиру в околицях міста [4]. **На відеозаписі з місця подій видно, як поліцейські затримують і заганяють до автобуса жінок і дітей** [5]. Журналістам перешкоджали знімати те, що відбувається, викручували руки, намагалися зламати апаратуру. Травму голови отримав відеооператор Інтернет-каналу «16/12» Віктор Гудзь [6].

5.2. Арешт блогерів за участь в акції протесту.

05.02.2014 р. суд м. Алмати заарештував трьох блогерів **Нуралі Айтеленова, Рината Кібраєва та Дмитра Щелокова** на 10 днів за звинуваченням у хуліганстві. Поліція затримала їх під час акції протесту, яку Нуралі Айтеленов та Ринат Кібраєв проводили біля ресторану, де акім м. Алмати Ахметжан Єсимов проводив зустріч з запрошеними блогерами. Блогери почали

акцію після того, як їх не пустили на зустріч. Нуралі Айтеленов заявив, що на зустріч з акімом були запрошені тільки проурядові блогери, які необ'єктивно пишуть про владу в країні [7]. Як стверджує блогер Діна Байдилдаєва, Дмитра Щелокова заарештували за те, що він знімав акцію на відео.

07.02.2014 р. казахстанські громадські активісти, зокрема числі Рамазан Єсергепов, Галим Агелеуов, Мурат Телібеков і Ерлан Калієв, заявили про порушення, допущені при арешті трьох блогерів: при затриманні не був складений протокол, на суді блогерам не надали адвокатів і не пояснили, які статті вони порушили [8]. Згідно зі свідченнями блогерів, на короткому судовому засіданні не було також спостерігачів. Журналістку Діну Байдилдаєву на судове засідання не пустила охорона. На знак протесту проти несправедливого суду Дмитро Щелоков організував голодування на увесь час арешту, внаслідок чого до кінця арешту його перевели в лікарню. Ринат Кібраєв сказав, що вони спільно з іншими арештантами подадуть скаргу на умови утримання в приймальнику, зокрема на погане забезпечення продуктами харчування [9].

08.02.2014 р. журналістка **Діна Байдилдаєва** провела одиночну акцію протесту в центрі м. Алмати на підтримку заарештованих блогерів. Вона виступала за їх звільнення, а також за відставку голови суду Азамата Абдраїмова, який виніс ухвалу про взяття їх під варту, і відставку акіма м. Алмати Ахметжана Есимова. Діну Байдилдаєву затримала поліція. Її звинуватили спочатку в проведенні «несанкціонованого одиночного пікету» і «непокорі владі», проте друге звинувачення потім відмінили. 21.02.2014 р. міжрайонний адміністративний суд м. Алмати в якості покарання зробив Діні Байдилдаєвой попередження [10]. Як повідомила Фондації «Відкритий Діалог» Діна Байдилдаєва, вона не чекала, що її затримають, оскільки одиночний пікет не треба погоджувати з акімом, тому її одиночна акція не була незаконною. Журналістка вже подала скаргу на це рішення до міського суду, і домагається свого повного виправдання. 21.02.2014 р. **Дмитро Щелоков** прийшов на судовий процес у справі Діни Байдилдаєвой і висловив протест проти арештів блогерів. У суді Дмитра одразу затримали і засудили до 15 діб арешту за хуліганство [11].

5.3. Арешт опозиційного журналіста Андрія Цуканова.

20.02.2014 р. у м. Алмати за «злісну непокору» співробітникам поліції і «неповагу до суду» був заарештований на 18 діб журналіст **Андрій Цуканов**. Також цього дня вчергове були затримані три блогери **Нуралі Айтеленов**, **Ринат Кібраєв** і **Дмитро Щелоков**, проте їх цього ж дня відпустили. Поліцейські прийшли до усіх чотирьом додому і вимагали послідувати до районного відділку внутрішніх справ (РВВС) для надання свідчень за звинуваченням у наклепі. Заяву відносно чотирьох активістів подав Махсат Усенов, син високопоставленого чиновника, який в грудні 2013 року збив в Алмати 6 пішоходів і утік з місця злочину [12]. Махсат Усенов відбував арешт в камері, яка знаходилася по сусідству з тією, куди 05.02.2014 р. потрапили заарештовані Нуралі Айтеленов, Ринат Кібраєв і Дмитро Щелоков. Блогери стали поширювати інформацію про те, що Махсат Усенов – «вір-арештант», і умови його утримання в камері були набагато кращими.

Андрій Цуканов погодився дати письмові пояснення в РВВС, проте попросив поліцейських виписати йому повістку на пізнішу годину, оскільки вранці він планував потрапити на зустріч з акімом м. Алмати Ахмеджаном Есимовим, який звітував за виконану роботу [13]. За словами Андрія, поліцейські вручили йому повістку на вечірній час і пішли з квартири. Проте коли він вийшов з будинку, поліцейські схопили його і сильно побили. Андрій Цуканов повідомляє, що *поліцейські в РВВС душили його, викручували руки, вдарили головою об*

стіл і провели особистий обшук без протоколу і понятих, при цьому видалили усі фото- і відео файли на смартфоні і відеокамері журналіста. Андрій Цуканов подав до суду скаргу, вимагаючи визнати незаконними дії поліцейських при його затриманні і стягнути з Департаменту внутрішніх справ м. Алмати компенсацію за моральну шкоду у розмірі 1 млн. тенге (близько 3990 євро) [14].

Джерела:

1. Open Dialog Foundation // Lukpan Akhmedyarov's case: perpetrators of the assassination attempt against the journalist have been convicted. - <http://en.odfoundation.eu/a/1198,lukpan-akhmedyarov-s-case-perpetrators-of-the-assassination-attempt-against-the-journalist-have-been-convicted>
2. Сторінка Лукпана Ахмедьярова на Facebook. - https://www.facebook.com/lukpanchik/posts/782839635074692?comment_id=7956078&offset=0&total_comments=3
3. Open Dialog Foundation // Фонд «Открытый Диалог» выражает соболезнования родным и близким скончавшегося журналиста Игоря Ларры. - <http://ru.odfoundation.eu/a/1305,fond-otkrytyy-dialog-vyrazhaet-soboleznovaniya-rodnyim-i-blizkim-skonchavshegosya-zhurnalista-igorya-larry>
4. Информационно-аналитический портал «Республика» // Как Астану зачищают от женщин и детей. - <http://www.respublika-kaz.info/news/society/36257/>
5. Радио Азаттык // Как астанинская полиция запихнула детей в автозаки. - <https://www.youtube.com/watch?v=Jpe7GGIERhE>
6. Радио Азаттык // Акцию протеста перед Генпрокуратурой разогнали. - <http://rus.azattyq.org/archive/news/2/360/360.html?id=25333397>
7. Радио Азаттык // Задержание незваных блогеров. - <http://rus.azattyq.org/media/video/25253759.html>
8. Радио Азаттык // За арестованных блогеров заступились гражданские активисты. - <http://rus.azattyq.org/content/news/25256116.html>
9. Total.kz // Алматинский блогер нашел время, чтобы умереть в спецприемнике. - https://total.kz/society/2014/02/18/almatinskiy_blogger_nashel_vremya
10. News.ivist.kz // «Блогеру Байдилдаевой вынесено предупреждение». - <http://news.ivist.kz/56835374-blogeru-baydildaevoy-vyneseno-preduprezhdenie/56835374-blogeru-baydildaevoy-vyneseno-preduprezhdenie>
11. Радио Азаттык // Блогер Дмитрий Щелоков арестован на 15 суток. - <http://rus.azattyq.org/content/news/25272194.html>
12. Один з постраждалих загинув.
13. Через затримання на цю зустріч не змогли потрапити Нуралі Айтеленов, Ринат Кибраєв, Дмитро Щелоков і Андрій Цуканов, які відомі своїми незручними питаннями чиновникам.
14. Сторінка Андрія Цуканова на Facebook. - https://www.facebook.com/acukanov/posts/765171220182831?stream_ref=10

6. ВИСНОВКИ І РЕКОМЕНДАЦІЇ: ВЛАДА ЗОБОВ'ЯЗАНА ВІДМІНИТИ РЕПРЕСИВНІ ПО ВІДНОШЕННЮ ДО ЗМІ ПОПРАВКИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА

Система правосуддя стає способом тиску на ЗМІ в Казахстані. Залежні від влади суди виносять політично мотивовані ухвали, які обмежують свободу ЗМІ. Надмірні бюрократичні процедури використовуються як привід репресій для ЗМІ.

Зважаючи на відсутність незалежної системи правосуддя казахстанські журналісти знаходяться під постійним ризиком потрапити під арешт або бути оштрафованими за звинуваченнями в наклепі. Влада не просто відмовляється декриміналізувати статтю за наклеп, але і пропонує внести до Кримінального кодексу нову статтю за «поширення чуток», яка кваліфікується як «тяжка» і передбачає до 12 років позбавлення волі. У Казахстані будь-яке незалежне журналістське розслідування може закінчитися ув'язненням для його автора.

Крім того, наділення прокурора повноваженнями самовільно призупиняти роботу Інтернет-ресурсів повністю йде в розріз з деклараціями влади про прагнення до демократизації. Також в умовах авторитарного режиму влада може зловживати можливістю контролю над ЗМІ в період надзвичайного стану.

Фундація «Відкритий Діалог» закликає владу Республіки Казахстан до негайного реагування і виправлення ситуації, що склалася, з метою виконання узятих на себе міжнародних зобов'язань. Ми вимагаємо від компетентних органів Республіки Казахстан:

1. Припинити практику тиску, переслідування, арештів і залякування журналістів; забезпечити їм право на професію, право на вільне висловлювання думок і поширення інформації відповідно до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, Загальної декларації прав людини і Зобов'язань ОБСЄ в області людського виміру.
2. Декриміналізувати статтю за наклеп відповідно до міжнародних стандартів захисту свободи думок і їх вираження і закрити кримінальні справи проти журналістів, звинувачених в наклепі.
3. Відмовитися від внесення до нового Кримінального кодексу кримінальної відповідальності за «поширення чуток і поширення неправдивої інформації», відмінити постанову про посилення роботи ЗМІ під час надзвичайного стану і поправки до закону «Про зв'язок», які дозволяють без суду блокувати Інтернет-ресурси.
4. Внести відповідні зміни до Адміністративного кодексу, зробивши неможливим застосування неспівмірних покарань у вигляді призупинення або припинення випуску газет за технічні і формальні порушення.
5. Переглянути рішення про визнання газети «Assandi-Times» «єдиним ЗМІ «Республіка» і про заборону виходу газети на території Казахстану.
6. Відмінити рішення про припинення випуску «Правдивої газети» і відновити право редакції отримувати і поширювати інформацію.
7. Припинити переслідування газет «Правда Казахстану» і «Трибуна», а також переглянути вирок суду відносно періодичного видання «Трибуна» про виплату штрафу, який рівносильний банкрутству і закриттю газети.
8. Надати роз'яснення з приводу розслідування відносно фонду «Амансаулик» і продюсерського центру «Ракурс» і припинити політичні переслідування журналістів і правозахисників.

9. Забезпечити об'єктивне розслідування відносно законності дій поліції при затриманні блогерів Нуралі Айтеленова, Рината Кибраєва, Дмитра Щелокова, Діни Байдилдаєвої та Андрія Цуканова.
10. Публічно засудити напади на журналістів і притягнути до відповідальності замовників замаху на Лукпана Ахмедьярова, а також забезпечити прозорість і об'єктивність судового розгляду відносно замовників.
11. Провести ретельне розслідування випадків нападу на Ігоря Ларру, які відбувалися до його смерті, а також перевірити можливий зв'язок між останнім нападом на журналіста і різким погіршенням його здоров'я, після чого він загинув.

Ми також звертаємося до Представника ОБСЄ з питань свободи ЗМІ Дуні Міятович і Спеціального доповідача ООН з питання підтримки та захисту права на свободу переконань і їх вільне вираження Франка Ларю, підкреслюючи необхідність здійснювати постійний контроль виконання Республікою Казахстан своїх зобов'язань щодо свободи ЗМІ і задіяти усі можливі механізми на найвищому рівні для чинення тиску на казахстанську владу з метою відміни репресивного законодавства, що регулює журналістську діяльність.

Усі зацікавлені в допомозі можуть підтримати наші звернення і відправити свої запити на адреси:

- Президентів Казахстану Нурсултану Назарбаєву - Адміністрація Президента, будівля «Акорда», Лівий берег, Астана 010000, Казахстан, факс +7 7172 72 05 16;
- Міністрові внутрішніх справ РК Калмуханбету Касимову - 010000, м. Астана, проспект Тауелсіздік, 1. Тел. +7 7172 72 24 93, +7 7172 71-51-89, e - mail: oraz-n@mvd.kz;
- Генеральному прокуророві РК Асхату Даулбаєву - 010000, м. Астана, Будинок міністерств, під'їзд №2, вул. Оринборг, 8, Тел.: +7 7172 71-26-20, +7 7172 71-28-68;
- Міністрові закордонних справ Республіки Казахстан Ерлану Ідрісову - 010000, м. Астана, Лівий берег, вул. Кунаева, 31. Тел.: +7 7172 72-05-18, +7 7172 72-05-16, e - mail: midrk@mfa.kz;
- Відповідальному секретареві Міністерства культури і інформації Республіки Казахстан Жанні Курмангалиєвій - м. Астана, вул. Оринбор, 8, Будинок міністерств, 15 під'їзд, 3 поверх, 317 кабінет. +7 7172 74-01-14, +7 7172 74-01-16; e - mail: zh.kurmangalieva@mki.gov.kz;
- Уповноваженому з прав людини в Республіці Казахстан Аскару Шакірову - 010000, м. Астана, Лівий берег, Будинок Міністерств, 15 під'їзд; e - mail: ombudsman-kz@mail.ru факс: +7 7172 740548.
- Департамент з боротьби з економічною і корупційною злочинністю (Фінансова поліція) по м. Алмати - 050002, м. Алмати, вул. Жибек жоли, 15. Тел. +7(727) 278 75 78, E - mail: almaty@abekp.kz
- Агенція Республіки Казахстан з боротьби з економічною і корупційною злочинністю (Фінансова поліція) - 010000, м. Астана, вул. С. Сейфулліна, 37. Тел. 8(7172) 90 92 60 (голова - Рашид Тусупбеков), E - mail: mail@abekp.kz
- Представникові ОБСЄ з питань свободи ЗМІ Дуні Міятович - Wallnerstrasse 6, 1010 Vienna, Austria, тел.: +43 1 514 36 6800, факс: +43 1 514 36 6802, email: pm-fom@osce.org
- Спеціальному доповідачеві ООН з питань підтримки і захисту права на свободу переконань і їх вільне вираження Франку Ларю - Palais des Nations, CH - 1211 Geneva 10, Switzerland, тел. +41 22 917 9006, email: freedex@ohchr.org

Фундація «Відкритий Діалог» була заснована в Польщі в 2009 році за ініціативи Людмили Козловської, яка зараз обіймає посаду Президента Фундації. Засновницькі цілі Фундації включають захист прав людини, демократії і верховенства права на пострадянському просторі, з особливою увагою до найбільших країн СНД: Росії, Казахстану і України.

Фундація переслідує свої цілі за допомогою організації спостережних місій, включаючи спостереження за виборами і моніторинг ситуації з дотриманням прав людини в країнах СНД. За результатами спостережень Фундація складає звіти і поширює їх серед інституцій ЄС, ОБСЄ і інших міжнародних організацій, міністерств закордонних справ і парламентів країн ЄС, аналітичних центрів і медіа.

На додаток до спостережної і аналітичної діяльності Фундація активно співпрацює з членами парламентів, які беруть участь в зовнішній політиці, займаються проблемою дотримання прав людини і взаємовідносин з країнами СНД, для того, щоб підтримати процес демократизації і лібералізації внутрішніх політик на пострадянському просторі. Важливою сферою діяльності Фундації також є підтримка програм для політичних в'язнів і біженців.

00-580 Warsaw

11a Szucha Avenue, office 21

E - mail: odfoundation@odfoundation.eu

www.odfoundation.eu

+48 22 307 11 22

Звіт опублікований в квітні 2014 року

Printed by: OPEN DIALOG FOUNDATION

Фото на обкладинці: respublika-kaz.info

Для отримання детальнішої інформації, будь ласка, звертайтеся:

Катерина Савченко - katerina.savchenko@odfoundation.eu

Людмила Козловська - lyudmylakozlovska@odfoundation.eu